

- (5) Bk. Neseî 28:2, 36:1; İbn Hanbel, 111, 128, 285; İbn Sa'd, I/II, s. 112.
 (6) Bk. De Lacy O'Leary, İslâm Düşüncesi ve Tarihteki Yeri. (Türkçesi)
 (7) Bk. M. Şemseddin, Kabele İslâm Arablar ve Tedeyyümleri, I. F. Der.
 (8) Bk. İsmâil Fennî Ertuğrul, Hakikat Nurları.
 (9) İbn Hişâm, Siret, C. I.
 (10) Bk. İsmâil Fennî Ertuğrul, Hakikat Nurları.
 (11) Bu söz, Kur'an'da, Âli İmrân Süresi, âyet: 19 da geçiyor.
 (12) Kur'an-ı Kerim, Hâce Süresi, âyet 17.
 (13) Bk. Prof. M. Hamidullah, İslâm Peygamberi, C. I, S. 64, Türkçesi (Balâzuri, S. 37)
 (14) Bk. Aynî'den naklen İslâm Tarihi Asrı Saadet, C. I, S. 224.
 (15) Bk. Prof. Goldziher, El-Akide ve's-şeria fi'l-İslâm, (Arapçası).
 (16) Bk. İsmâil Fennî Ertuğrul, Hakikat Nurları, S. 4.
 (17) Bk. Bu hadis için bakınız: Ömer Rıza Doğrul, Tasavvuf, S. 10.
 (18) Bk. Buhâri ve Müslim.
 (19) Bk. İbn Mâce, Taberânî ve Beyhâkî: (Burada, dünyadan el etek çekmekten maksat, dünyaya bağlanmamak, ferağatkar ve mütevâzi yaşamaktır.)
 (20) Bk. İbn Mâce ve Ebû Nuaym, Hilyet'ül-Evliyâ. (Bu hadiste geçen, dünyadan yüz çevirmek sözü, dünyayı terk etmek demek değildir.)
 (21) Bk. Ebû Nuaym, Hilye; ve Sarrâc, 'el-Luma'.
 (22) Bk. Sarrâc, el-Luma'.
 (23) Bk. Buhâri, Tirmizî ve Bezzâz.

M Ü S T E S N A

Hiç bir düşmanım yok, hamdolsun!

İslâm düşmanı MÜSTESNA

Şükrolsun, hiç bir dostum da yok;

Mümin kardeşlerim MÜSTESNA

Rabbime karşı ibadetlerimde kusurluyum, affını ummaktayım

Kelime-i şahadet, Namaz, Oruç, Zekât —nasip olursa— Hac MES-
TESNA

Günahım çoktur, Erhamerrahimin olan yaradanımın merhametine sığınmışım!

Allah düşmanına muhabbet beslemek gibi büyük günah, MÜSTESNA

Kendimi kimsenin tesiri altında hissetmiyorum —Lûtfu ilâhî olarak—
Sevgili Peygamberimizin ve onun sevgili arkadaşlarının izinden şaş-
madan giden, bahtiyar insanlar MÜSTESNA!

Alemlerin Rabbinin yarattığı bütün nimetlerden, her zaman ve me-
kânda, istifade etmek isterim.

Haram olarak bildirilenler MÜSTESNA!

Her zaman, her yerde ve her türlü ilim ve fen adamı, takdire, hürmete layıktır,

Allahtan gafil olan nasipsizler MÜSTESNA!

Evet, bu keşmekeş ve dalalet devrinde doğruyu söylemek, Hakkı bil-
mek, nefsi yenmek çok zor,

Fakat, M Ü S T E S N A L A R M Ü S T E S N A .

M. Said ÇEKMEGİL

Kur'ân-ı Kerim'den Cevherler ve İlimler

- I -

Yazan:
Tantavî el-CEVHERÎ
Türkçesi:
Abidin SÖNMEZ

KURÂN-I Kerim'de bulunanlara bir bakış:
Söze başlamadan önce maksadımı açıklamak için sana Kurân-ı Kerim'den bir mukaddime zikredeyim.

Kurân-ı Kerim geldi. Arap milletleri göllerde ve kırlarda oturmakta idi. Hicrî birinci asırda onları, devamlı fetihler meşgul etti. Emevî Devleti yıkıldı, yerini Abbasî devleti aldı. Savaşlar ve fetihler son buldu. Diğer hareketler de durdu. Kendilerinden önceki devlette ekilen ve dikilen şeylerin meyvalarını toplamaya başladılar. Ellerini Yunan kitaplarına attılar, onları tercüme ettiler. Dalga dalga gruplar halinde Allah'ın dinini kabul ederek müslüman olan İranlı bilginlerden de tercüme hususunda yardım istediler. Yunanlılardan kitaplarını, İranlılardan da bilgin mütercimleri temin ettiler.

Böylece yıllarca şu felsefe ile insanların kafalarını meşgul ettiler.(1) Bu işin öncüleri İhvân-ı Safâ (2) diye anılan bir ekoldür. Zor bir girişkenlik içinde, bilgi yeteneği de zayıf olan bu ekol, yalnız kelimelerin lügat manâsını aldılar, fakat esas maksadı izah eden anlamı alamadılar. Yaptıkları tercümenin manâsını kendileri bile anlayamıyorlardı. Bu fikir akımlarını göllerde ve dağlar arasındaki vâdilerde oturan insanlara kadar ulaştırdılar.

Yer yüzüknde ilim erbabı sapıtı. Onların yakın arkadaşları, kendilerini hidayete çağırıkları halde doğruya yanaşmadılar, hidayetden yüz çevirdiler. Ne garip tecellîdir ki, yollarını şaşırıp ve kaybeden insanlar başkalarına doğru yolu gösterme gayreti içinde idiler.

İhvân-ı Safâ'yı tenkit eden filozoflar arasında İbni Sina, Farabi ve arkadaşları, İbni Rüşt ve İmam-ı Gazalî'yi (3) görüyoruz. Birbirlerine düşmandırlar. Aralarında çok çetin yıkıcı münakaşa ve mücadele geçmiştir. Münakaşa meydanında hakkın müdafaasını yapan tek filozof vardı. O da Gazalî idi.

Dîne aykırı olan şu ilimlerle insanlar uzun zaman meşgul edildi. Dinle mücadele eden, gerçeğe aykırı safsatalar zihinleri işgal etti. Müslüman olan bütün edip ve fakihler «bu bir küfürdür» diyorlardı. Çünkü getirilen ve kabul ettirilmeğe çalışılan felsefe dinle taban tabana zıt idi. İşte İslâm akâidinde ve metafizik ilimlerde durum böyle idi.